

§ 96

Ärendenummer RS 2023/45

Yttrande över betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap

Beslut

Regionstyrelsen antar redovisat yttrande som sitt svar över betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57).

Yttrandet överlämnas till Justitiedepartementet.

Bakgrund

Region Kalmar Län har fått möjlighet att yttra sig över gällande betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57).

Utredningens uppdrag har sin bakgrund i ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i Sveriges närområde, vilket föranlett en återuppbyggnad av det civila försvaret. Utredningens uppdrag har bestått i att lämna förslag till hur ett modernt och väl anpassat fysiskt skydd för civilbefolkningen mot direkta konsekvenser av krigshandlingar på svenskt territorium bör vara utformat. Uppdraget har omfattat tre sakområden som enligt utredningens direktiv är starkt förbundna med varandra; skyddsrum, utrymning och inkvartering samt behovet av en stödorganisation, som under ledning av en myndighet eller annat offentligt organ kan genomföra insatser exempelvis inför eller i samband med användning av skyddsrum och vid utrymning och inkvartering.

Sammanfattning av yttrande

Region Kalmar län är i huvudsak positiv till de förslag som framkommer i utredningen.

Det finns behov att förtydliga ansvaret gällandet regionens roll vid utrymning förtydligas samt vilket ansvar som regionen har som fastighetsägare vid avyttring av skyddsrum efter att den förväntade livslängden har uppnåtts.

Utredningens förslag för en statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst bör omvärderas, och i stället stärka upp de kommunala räddningstjänsterna med både personal via civilplikt och även med förstärkningsmateriel.

Förslagen i utredningen kommer att innebära stora ekonomiska konsekvenser för regionen. Region Kalmar län förutsätter därför att staten ger finansiering för att kunna genomföra förslagen.

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57)

Region Kalmar Län har fått möjlighet att yttra sig över gällande betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57).

Sammanfattning och övergripande kommentarer

Region Kalmar län är i huvudsak positiv till de förslag som framkommer i utredningen.

Det finns behov att förtydliga ansvaret gällandet regionens roll vid utrymning förtydligas samt vilket ansvar som regionen har som fastighetsägare vid avyttring av skyddsrum efter att den förväntade livslängden har uppnåtts.

Utredningens förslag för en statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst bör omvärderas, och i stället stärka upp de kommunala räddningstjänsterna med både personal via civilplikt och även med förstärkningsmateriel.

Förslagen i utredningen kommer att innebära stora ekonomiska konsekvenser för regionen. Region Kalmar län förutsätter därför att staten ger finansiering för att kunna genomföra förslagen.

Utredningens förslag med kommentarer

6.3.1. Kontroll av befintliga skyddsrum

Region Kalmar är positiva till att fastighetsägaren ska få möjlighet att genomföra en förenklad egenkontroll av skyddsrum. För detta bör det dock utgå en ersättning eftersom regionernas fastighetsbestånd kan kräva större arbetsinsatser.

6.3.2 Underhåll och upprustning av befintliga skyddsrum

Region Kalmar efterfrågar en tydlighet i vad som ska fattas i underhållsåtgärder. Det är viktigt att betänka att arbetet med skyddsrum har bedrivits i förhållandevis låg omfattning de senaste decennierna. Skyddsrummen är i behov av underhåll och förbättringar. Det finns behov att gå igenom befintliga skyddsrum för att upptäcka fel och brister och åtgärda dessa samt bedöma behovet av ytterligare skydd. Det krävs dock omfattande

ekonomiska resurser för att möta upp kraven som ställs gällande planering, kompetenshöjande åtgärder och för investeringar i skyddsrum. En omställning kräver därför tydliga och långsiktiga ekonomiska stöd för att realiseras.

Behov finns av att förtydliga vilket ansvar fastighetsägaren har efter att den förväntade livslängden på cirka 50 år är passerad om fastighetsägaren avser avveckla skyddsrummet exempelvis vid en rivning av fastighet. Kommer staten då finansiera ett nytt skyddsrum?

8.2.4 Utrymning och efterföljande inkvartering - Regionernas ansvar

Region Kalmar län instämmer med utredningen om att det bör finnas en planering för utrymning och inkvartering för hela landet. Försvarsmakten bör vara delaktig i att ge styrning för vilka områden som ska planera för utrymning och inkvartering speciellt inför planeringsarbetet vid höjd beredskap både gällande kollektivtrafik och hälso-och sjukvård.

10.2 Om en statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst

Region Kalmar län anser att utredningens förslag för en statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst bör omvärderas och att man i stället stärker upp de kommunala räddningstjänsterna med förstärkningsmateriel och personal via civilplikt. Vid höjd beredskap kommer kommunal räddningstjänst snabbt kunna använda egenutbildad personal och även kunna använda samma resurser via avtal i fredstid. Detta ökar handlingsmöjligheterna för snabba insatser i både kris och krig. Det innebär att man inte behöver invänta statliga resurser utan kan snabbt agera lokalt. Det finns även risker att det vid höjd beredskap är begränsade möjligheter att förflytta sig genom landet eller genom vissa regioner samt att kommunikationerna kan vara störda. Detta medför att Sveriges förmåga blir begränsad.

11 Konsekvensanalys

Förslagen kommer att innebära stora ekonomiska konsekvenser för regionen och förutsätter därför att staten ger finansiering för att kunna genomföra förslagen. Det är viktigt att ersättning som kommer är långsiktig och förutsebara så regionen kan genomföra sin planering och åtgärder för att öka sin förmåga.